

nyen érthetően, szembevető módon kell kifejeznie azt, amit ábrázolni akar; a vetület, mérték, tartalom és ábrázolásmód kiválasztásakor ezeket az általános elveket kell szem előtt tartani.

Minden kultúrországnak gondoskodnia kell arról, hogy részletes gazdasági térképei legyenek. Megfontolandó, hogy a topográfiai térképek helyszíni felvételeikor nem lehetne-e gazdasági adatok gyűjtésére is bizonyos időt és alkalmat találni. Hiszen a világháború megtanított bennünket arra, hogy olykor a gazdasági kérdések döntőbb szerepet játszottak, mint sok más tényező, — az adatgyűjtés pedig a topográfiai munkákkal párhuzamosan történhetnék anélkül, hogy ezek az adatok magát a térképet terhelnék.

Előadó kimerítően foglalkozik a kartográfiának azokkal az eszközeivel, amelyek gazdasági jelenségek logikus és esztétikus térképi ábrázolására alkalmasak.

Sajnos, atlaszainkban és szakkönyveinkben tömegesen találunk oly kirívó példákat, melyek a gazdasági jelenségeket hol takarékosági okokból, hol felületességéből értelmetlenül ábrázolják.

A legnagyobb zűrzavar és következetlenség mutatkozik a szignatúrák terén, melyeket ugyanabban a könyvben egymásután több fogalom kifejezésére alkalmaznak.

A színes nyomtatásban különösen sok lehetőséget nyújt egymással összefüggő jelenségek értelmes térképezésére. Éghajlat és gazdasági élet, orográfiai szerkezet, hidrográfiai viszonyok hatása a földművelésre, vagy az iparra, termények és áruk helyzetváltozásai országról, országra, utak és kereskedelem, közlekedés és kultúra, kölcsönhatások, amelyek ezer és ezer feldolgozásra váró témát adnak a gazdasági geográfusnak. A sokféle felfogás különböző példáinak bemutatása után a modern szintetikus módszer ábrázolási kísérletei mellett az újabb térképeken már egyre inkább érvényesülni látjuk a tisztultabb felfogást, a világos következtetést, a nagyobb gondosságot, az adatgyűjtés és kiválogatás és végül a jobb technikai kivitel tekintetében.

1934 november 29. Dr. ZÓLYOMI BALINT: Mikroklíma és növényzet a Bükkhegységben.

Az éghajlatkutatás egyik legújabb iránya a mikroklíma kutatása. Ezzel kapcsolatban előadó kiemeli a modern növényföldrajz, különösen a növényzociológia jelentős szerepét. A növények társulásában szigorú törvényszerűségek mutatkoznak. A növényzövetkezet egyensúlyban van a termőhelyi viszonyokkal, kifejezője az illető hely éghajlat s talaj sajátosságainak, szoros kapcsolatban van a felszín formáival, az állatvilággal, különösen az ember ténykedéseivel. A modern növényföldrajz ezeket az összefüggéseket mind vizsgálat alá veszi. Számos a földrajzi gondolat, viszont a feldolgozásban a növénytani szempont az uralkodó, mert a növényföldrajz művelői botanikusok és nem geográfusok. Az állatföldrajz még ennyire sem jutott. A legújabb biogeográfiai kézikönyvekben (pl. De Martonne: Géographie Physique 1932.) az anyag beosztásában földrajzi, de részleteiben nem tartalmaz sokkal több geofikumot, mint pl. egy növényföldrajzi munka. A biogeográfiának részletkutatója részletes növény- és állatismeret hiányában geográfus nem lehet. A biogeográfia ma a csak lazán kapcsolódó növény- és állatföldrajzi részekre tagozódva még túlságosan biológiai irányú, mint igazi földrajzi tudomány távolról sem alakulhatott ki.

Előadó célja, hogy részletvizsgálatok eredményén keresztül ismertesse egy modern geobotanikai tanulmány keretében felmerülhető problémákat. Beszámol a Bükkhegységben az 1934. évben Bacsó Nándorral együtt közösen végzett mikroklímátológiai mérések (levegőhőmérséklet, relatív nedvesség, párolgás, talajhőmérséklet) eredményéről és növényzociológiai, meg talajvizsgálatairól (l. „Az Időjárás” 1934. No. 9—10.).

A Bükkhegység karsztplatóján végzett mérések kimutatták, hogy a fennsík lefolyástalan, töbrös, erdőten mélyedései fagymedencékként helyezkednek el a magasabb és melegebb bükkerdővel borított bércek között. Augusztus derekán a napok többségében 2—4°-os fagyokat találtak a Nagy-

mező töbreiben. Itt bizonyos időjárási feltételek mellett az év bármely napján megvan a lehetőség fagy bekövetkezésére, s valószínű, hogy a csonkaország leghidegebb helye a Bükkfelelő töbreiben van. Ennek s a talajviszonyoknak megfelelően a töbrökben a montán-alhavas régiók jellemző szőrfű növényzövegetetét, a Nardetumot találjuk.

Összehasonlításként egyidejű méréseket folytattak a Bükknek nyugati részén három oldalról szabadon kiemelkedő sziklahegyén, a Bélkőn is. Ezek szerint a Bélkő szélnek szabadon kitett, sziklás, meredek, különösen délies, erősen felmelegedő lejtőin, száraz meleg helyi klíma alakult ki. Az itteni, úgynevezett xerotherm növényzövegetetek, számos déli elemmel, ma mikroklimatikus-edaphikusak. Előadó szerint a *posztpleisztocén melegperiódus* (boreális — atlantikus kor, mesolith-neolitikum; az Alföld utolsó klimatikus sztyeppkorszaka, futóhomok és csernoszjom képződés) hasonló, de klimatikus növényzövegeteteinek *reliktumai*. Ilyenek pl. rendzina talajon a kevert tölgy-kőris-hársas erdők, a posztpleisztocén melegperiódus uralkodó erdő-típusa, melynek helyébe a klíma hűvösebbé és nedvesebbé válásával — a mikroklimatikus kedvező helyek kivételével — a bükkös lépett (subboreális-subatlantikus kor, késő neolith-bronz-vas-történelmi kor; az Alföldön erdős sztyepp, folyóbeágódás, az alluviális terrasz kialakulása, a csernoszjom degradálódása; a Bükkfelelőn a rendzina podzolosodása). Mindezeket a változásokat az előadótól 1931-ben végzett pollenanalitikai vizsgálatok és Hollendonner prehisztórikus faszénvizsgálatai is bizonyítják.

Hozzászólt Strömpl Gábor és Fodor Ferenc.

Nagy árieszállítás.

Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely árieszállításunk iránt az ország minden részéből megnyilvánult, választmányunk a

Földrajzi Közlemények

régi évfolyamainak kedvezményes áron való kiadásának határidejét f. évi június hó 30-ig meghosszabította. Kérjük t. olvasóinkat, hogy ezt a ritka alkalmat a saját érdekükben ne mulasszák el. Kaphatók még a következő évfolyamok:

1888, 1899, 1900, 1901, 1902, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1923, 1926, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932. A többi évfolyamokból csak egyes számok kaphatók. Egy-egy teljes évfolyam leszállított ára csak **2 (kettő) pengő**, egyes szám ára 30 fillér. Az árban a csomagolás és a postai szállítás költsége is bennfoglaltatik. **Utánvétellel nem szállítunk.** Megrendelések és pénzküldemények a Magyar Földrajzi Társaság könyvtára címére (Budapest, VIII. ker., Sándor-utca 8.) intézendők.